

Familien Borch genindtager Roskilde

På en smuk sommerdag den 12. juli 2019 blev der sat en slags punktum for et forløb, der var gået over mere end halvandet hundrede år. Fem svenskere og to danskere tog en tur rundt i Roskilde som en forbrødring efter godmodig kamp om et maleri, der havde været eftertragtet af begge parter. Set med lokale øjne er det en glæde, at maleriet nu er i Roskilde og bliver her.



For et par hundrede år siden var der få familier, der virkelig satte deres præg på Roskilde. Det var storkøbmænd, der sad på magten og pengene. Blandt disse var familien Borch, der stadig bliver mindet i byen med Borchsgade og Borchs købmandsgård i byens centrum.

Også i Roskilde og Omegns Fugleskydningselskab satte familien Borch store aftryk. Blandt de mange smukke og historiske fuglekongeskiver står navnet Borch på seks af disse.

Med få års undtagelse er der siden 1787 årligt blevet kåret en fuglekonge i Roskilde. En af fuglekongens ædle pligter

er, at give selskabet en malet skive, der som oftest giver et indtryk af fuglekongens liv. De mange skiver er historiske klenodier, der er vidnesbyrd om byens udvikling gennem mere end 230 år.

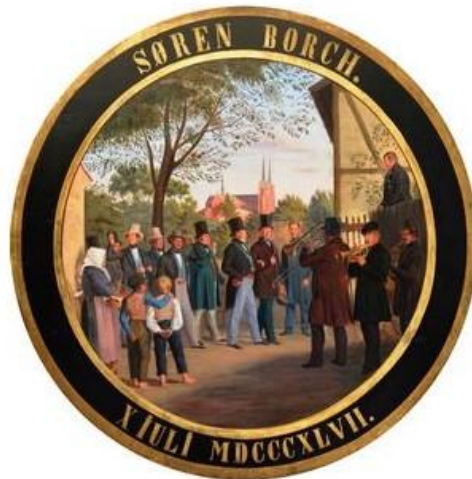
Heldigvis er langt de fleste af fuglekongeskiverne bevaret og kan ses i byen. I dag findes en flot udstilling af malede skiver på Roskilde Museum i



Sankt Ols Stræde. 72 skiver er ophængt på byens rådhus, og 29 skiver kan betragtes af gæster, der besøger Restaurant Håndværkerens festsal.

Der er flere årsager til, at samlingen af fuglekongeskiver ikke er intakt. En af grunde skal vi helt tilbage til 1861 for at finde. Fugleskydningselskabet var på fallittens rand, men blev reddet af skomagermester Joseph Frederik Pætges, der havde penge på

kistebunden. Skomagermesteren indfriele selskabets gæld til sparekassen på den betingelse, at



selskabets ejendele var hans. Med eftertidens øjne gjorde han dog den fodfejl, at han tillod tidligere fuglekonger at tage deres skiver hjem til sig selv. Det betød, at en mængde skiver siden er helt forsvundet, mens andre er kommet tilbage og endnu andre i dag kan ses på museer uden for Roskilde.



For godt 100 år siden tog tre skiver turen over Øresund til broderlandet. Kærligheden bragte Sofie Borch til Sverige. Med sig bragte hun en af sin farfars to skiver og to af sin oldefars tre. Vi skal helt frem til 1993, før det lykkes at hjemkøbe de to ældste skiver til Roskilde. Ikke mindst takket være en stor indsats fra lokalhistorikeren Lotte Fang blev en aftale indgået med Sofie Borchs svigerdatter. Skiven fra 1847 var dog ikke muligt at få forhandlet hjem.



Fuglekongen fra 1847 var agent og købmand Søren Borch, der besad købmandsgården Raadhustorvet 2, i dag Stændertorvet 2. Skiven blev malet af fuglekongens stedsøn, den kendte kunstner Jacob Kornerup. Motivet er smukt. Det er fra Lille Børs på Havnevej, en bygning der stadig findes. I horisonten ses vores smukke Domkirke, mens den nye fuglekonge kåres under akkompagnement af et hornorkester, mens jævne folk ser til. Dengang var det kun det såkaldte bedre

borgerskab, der kunne blive en del af fugleskydningsselskabet.

Det er ikke mærkeligt, at ejerne af den smukke skive ikke ønskede at give familieklenodiet fra sig. Lige så naturligt er det, at det for fugleskydningsselskabet var et stort ønske at få skiven hjem til samlingen.

Yderligere 17 år skulle der gå, før fugleskydningsselskabets hjemmeside-redaktør tog kontakt til den næste generation i Sverige. Skiven var nu ejet af Birgitta Falkman Lundberg, der desværre for selskabet ikke ville frigive den gamle skive. Til gengæld blev der etableret en god kontakt mellem de to. En kontakt, der er vedligeholdt siden.

I 2016 blev der atter anledning til at drøfte en eventuel overdragelse af skiven. Det var ikke en let beslutning,



men på selskabets 229 års dag indvilgede Birgitta Falkman Lundberg i at sælge det gamle klenodie. I september kørte Per Handberg og Henrik Brandt fra fugleskydningsselskabet til Sverige og hjembragte det længe ønskede klenodie. Efter en tur hos konservator blev skiven indlemmet i samlingen, da museet efter modernisering blev genåbnet den efterfølgende sommer.

Sommerferien 2019 blev for Birgitta Falkman Lundberg, hendes to børn, svigerdatter og barnebarn



henlagt til Danmark. Helt naturligt var det et ønske at gense den gamle skive, så en gammel invitation fra fugleskydnings-selskabet blev nu indfriet med Per Handberg og Henrik Brandt som værter.

På museet havde de syv sat sig i stævne. Denne smukke samling af skiver blev beset, ikke mindst dem med navnetrækket Borch, og i særdeleshed den smukke skive fra 1847. Efter museumsbesøgt blev steder i bymidten med Borch relationer besøgt.

Købmandsgården Algade 12 var i gene-

rationer i familien Borchs eje. Ældre Roskildensere husker bygningen som Højskolehjemmet eller Hotel Roar. Det er nu snart 50 år siden, bygningen blev jævnet med jorden for at lade en ny rejse sig.

Håndværkeren i Hersegade har i en årrække været hjemstedet for den årlige fugleskydning. Denne bygning blev også besøgt. Dette ikke mindre interessant, idet bygningen i 1861 blev opført af Anders Borch. Helt naturligt blev Borchs købmandsgård besøgt. Den fremstår i dag som en smuk perle bag Stændertorvet, Gullandstræde og Borchsgade.

Skivernes hjemsted indtil 2009 var Palæsamlingen. Et stop i den smukke gård blev det også til, inden turen gik til havnen.



Tilbage i fugleskydnings-selskabets tidlige år var det på havnen, det forgik. Fugleskydningen blev afholdt udover vandet, mens restauratør Hans Lindberg og frue tog sig af det kulinariske i Børsen. Netop den bygning, der ses på fuglekongeskiven fra 1847. Den historiske bygning blev naturligvis besøgt, inden en afsluttende dejlig frokost blev indtaget hos naboen Store Børs. Her var det lidt tankevækkende, at det var blot fem dage før 225 års dagen for, at Jacob Borch med sig selv som kongeskytte sikrede Borch

familien den første af seks fuglekongetitler. Nu var det så tip, tip, tip tipoldesønnen, 2-årig Enar Falkman, der indtog Spaghetti Carbonara på Børsen. En ret der næppe stod på kortet i 1794.



En "svenskekrig" blev det ikke til i bestræbelserne på at sikre det attraktive klenodie. Til gengæld blev det til en god relation på tværs af Øresund mellem de to lande. Den dejlige sommerdag blev dagen,

hvor det hele blev besejlet med en skål i Linie Aquavit, liflige dråber fra det tredje broderland, Norge.